

VALENTIN Constantin

Criza articolelor 85 și 103 din Constituție

Acest text este motivat de faptul că formarea Guvernului este blocată de confruntarea a două interpretări opuse ale primelor alineate ale art. 85 și 103 din Constituție, iar pentru public și chiar pentru specialiști, aparent, niciuna nu este lipsită de ambiguitate¹. Din nou, pare să fie vinovată Constituția României. Problema juridică este următoarea: posedă Președintele României un drept discreționar de a desemna candidatul pentru funcția de prim-ministru în situația dată, în care niciun partid nu deține o majoritate absolută în Parlament sau, dimpotrivă, prin desemnarea unui candidat nu face decât să trimită în Parlament un „candidat util”, un candidat în favoarea căruia se conturează o majoritate de susținere?

Recent Președintele României a afirmat în mod public că, în orice situație, posedă „un drept inalienabil” de a desemna un candidat pentru funcția de prim-ministru conform liberei sale aprecieri. Lăsând la o parte adjectivul „inalienabil”, și înainte de a încerca să vedem care ar putea fi răspunsul juridic la dilema de interpretare, voi încerca să răspund la chestiunea juridică constituțională liminară care a apărut, una nu lipsită de consecințe, și anume dacă Președintele posedă pur și simplu un drept în această materie.

I. Distincția între drepturi și competențe

Președintele, ca orice alt organ al statului, posedă în termenii Constituției o serie de atribuții (competențe în sens larg). În plus, datorită naturii de organ unipersonal, persoana sa, distinctă de organ, a fost protejată de imunități și tot persoanei i-a fost restrânsă libertatea de acțiune socială prin instituirea incompatibilităților descrise în Constituție. Este însă o competență juridică sinonimul sau echivalentul unui drept? Doctrina noastră de drept constituțional nu s-a ocupat, după știința mea, niciodată de această chestiune. Doctrina noastră se ocupă încă, în principal de descrieri și de clasificări a căror utilitate este discutabilă, și doar accidental de analiză juridică. Nici chiar dacă am investiga manualele universitare de teoria dreptului, nu am descoperi mai nimic care să ne fie de folos, pentru că autorii se ocupă în general de un singur tip de relație juridică, o relație în care noțiunea de „drept” are ca și corelativ noțiunea de „obligație”. În acest sens, dacă o persoană are dreptul la libertatea de expresie,

¹ Iată cele două texte:

Art. 85 alin. (1): Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de prim-ministru și numește Guvernul pe baza votului de încredere acordat de Parlament.

Art. 103 alin. (1): Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de prim-ministru, în urma consultării partidului care are majoritatea absolută în Parlament ori, dacă nu există o asemenea majoritate, a partidelor reprezentate în Parlament.

corelativ, statul are obligația de a se abține de la orice ingerință neautorizată în sfera de exercitare a dreptului. Sau, dacă statul are un drept de creanță fiscală, contribuabilul are obligația de a plăti.

În schimb, noțiunea de „competență” indică o putere juridică și are corelativul în noțiunea juridică de „responsabilitate”². Ca regulă generală, cel cărui i s-a atribuit o competență este obligat să o exercite. Există un singur organ exceptat de la obligația de a exercita competențele atribuite de Constituție. Acesta este Parlamentul. Calitatea de „organ reprezentativ suprem al poporului” este cea care îl exceptează. De exemplu, nu există niciun mecanism juridic care să oblige Parlamentul să legifereze într-o anumită materie. El poate fi doar incitat, prin competențele de inițiativă legislativă concurente, atribuite de Constituție Guvernului și unui număr de cetățeni (art. 74). Și nici nu există o răspundere juridică a membrilor Parlamentului pentru actele îndeplinite în exercitarea competențelor atribuite de Constituție. Deși legea este un mod de reglementare generală, membrii Parlamentului nu răspund, nici civil, nici penal, pentru că au înființat prin lege o universitate privată sau pentru că au privatizat prin lege o societate comercială cu capital de stat. Apare așadar o relație juridică de imunitate, al cărei corespondent sau corelativ este lipsa responsabilității. De asemenea, actele Parlamentului sunt exceptate de la controlul judiciar de drept comun. Aceste excepții, care acoperă imunitatea membrilor pentru actele aflate în competența organului, imunitatea opiniilor și imunitatea judiciară a actelor organului, decurg așa cum am spus din caracterul reprezentativ al organului numit Parlament, cel care îi conferă o voință suverană, adică o voință juridic nelimitată.

Există desigur și imunități ale Președintelui și există, de asemenea, o imunitate a judecătorilor, în sensul că nu li se poate atrage răspunderea civilă pentru soluțiile pronunțate în procesele judiciare. Și acestea au, desigur, rațiunile lor, nu voi insista însă, pentru că scopul este aici acela de a indica distincțiile.

Distincția între o competență și un drept este importantă, deoarece nimeni nu este obligat să exercite un drept, în schimb oricine posedă o competență în sistemul de drept public, ca organ sau ca funcționar al statului, este obligat să o exercite. Președintele este obligat să ia măsuri pentru a respinge o agresiune armată, sau este obligat să numească un judecător la Curtea Constituțională, atunci când postul pentru care îi revine obligația de numire a devenit vacant. În cazul în care persoana refuză să exercite competența atribuită organului, trebuie activată responsabilitatea (în acest caz operează suspendarea urmată, eventual, de demitere). Dacă Președintele, de exemplu, ar refuza să exercite competența de a numi un judecător la Curtea Constituțională, nu există alt remediu constituțional în afara celui de a fi suspendat. Parlamentul trebuie să angajeze răspunderea pentru încălcarea gravă a Constituției, prin refuzul de a îndeplini un act legalmente datorat. Președintele posedă în schimb o liberă apreciere în exercițiul competențelor sale, altfel spus, posedă o marjă de apreciere discreționară. Însă acest exercițiu, în principiu discreționar, este totuși într-un anumit sens limitat. Competențele trebuie exercitate întotdeauna în acord cu

² Îi datorăm analiza relațiilor juridice și fixarea tipologiei lor lui Wesley Newcomb Hohfeld. Textul său celebru apare în anul 1913 în *Yale Law Journal*. A se vedea traducerea românească *Câteva noțiuni juridice fundamentale aplicate raționamentului judiciar*, în *Noua Revistă de Drepturile Omului* nr. 1/2007, p. 137-169.

scopul pentru care au fost atribuite, sunt competențe strict funcționale, iar competențele Președintelui nu fac excepție. Ca și refuzul de a exercita o competență, exercitarea nerezonabilă poate fi sancționată. Aici intervine noțiunea de *abuz de drept*, ceea ce în cazul competențelor reprezintă *abuzul de competență*. Abuzul se califică în funcție de orientarea rezonabilă a acțiunii spre scop. În acest sens, juriștii vorbesc de o deturnare a competenței.

II. Distincția între competențe, privilegiile și simple obligații

Atribuțiile principalelor organe ale statului (cele care exercită una dintre cele trei forme clasice de putere) nu au însă toate aceeași natură juridică.

În primul rând, nu trebuie să confundăm juridic competențele în sens strict, adică acele atribuții pe care Președintele este obligat să le exercite, cu privilegiile (libertățile) sale. Această distincție este, în opinia mea, extrem de importantă. Președintele poate adresa Parlamentului mesaje, dar nu este obligat să o facă, poate grația un condamnat, dar nu este obligat să o facă, acordă gradele de general, mareșal, amiral, dar nu este obligat să o facă ș.a.m.d.³ Exercițiul acestor atribuții este liber. Ele nu sunt susceptibile de exercițiu arbitrar. Nimeni nu poate cere angajarea răspunderii Președintelui pentru că a avansat pe cineva în grad în mod arbitrar. Un eventual abuz de grațieri sau de avansări în grad nu ar putea atrage nimic mai mult decât o sancțiune morală.

Care este consecința juridică a privilegiilor Președintelui pentru terți? Nimic mai mult, decât că atunci când Președintele dorește să-și exercite privilegiile, există o obligație *erga omnes* de a le respecta. Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să îl lase pe Președinte să-i prezideze ședința, Primul-ministru trebuie să contrasemneze decretul de grațiere, judecătorii trebuie să le respecte și nu trebuie să confunde decretul de grațiere cu un act administrativ etc.

Această confuzie între drepturi și competențe sau între drepturi și privilegiile este întreținută, din nefericire, chiar de Curtea Constituțională. În contenciosul de care am amintit, generat de interpretarea atribuției Președintelui de a acorda gradele de mareșal, general și amiral, Curtea a spus că atribuția „reprezintă *un drept* al Președintelui, iar nu *o obligație*, astfel că șeful statului are posibilitatea de a aprecia dacă acordă sau nu aceste grade, fără a fi condiționat de lege, așa cum este cazul atribuției privind numirile în funcții publice”⁴. Soluția Curții a fost corectă, însă motivația este lipsită de acuratețe juridică. Contrariul unui „drept” nu este „obligația”, așa cum susține Curtea, contrariul unui drept este limitarea, restricția. Nu mai posezi dreptul atunci când ai depășit limitele, atunci când l-ai exercitat abuziv. „Obligația” este opusul „privilegiului”. Atunci când te bucuri de un privilegiu, adică de o libertate, acțiunea ta este neîngrădită juridic. Prin urmare, Președintele nu are în cazul

³ Recent Înalta Curte de Casație și Justiție, în absența unei analize juridice a atribuțiilor Președintelui, a comis o eroare judiciară fără precedent, obligându-l să avanseze în grad un ofițer. Această eroare a fost „amendată” de Curtea Constituțională, însă Curtea a comis cu acel prilej o altă eroare, însă una de tip diferit.

⁴ Curtea Constituțională, Decizia nr. 384/2006 (M.Of. nr. 451 din 24 mai 2006).

acestei atribuții „posibilitatea de a aprecia dacă acordă sau nu [...]”, așa cum a afirmat Curtea, ci are libertatea de a acorda sau nu.

În al doilea rând, Constituția României atribuie Președintelui o serie de acte de natură juridică diferită, asemănătoare competențelor (cu care cel mai adesea se confundă) deoarece Președintele este obligat să le îndeplinească. Ele se deosebesc însă în mod esențial de competențele *stricto sensu*, deoarece Președintele nu poate decide *cum* le îndeplinește sau *când* le îndeplinește. De exemplu, atunci când trebuie să promulge o lege, Președintele posedă un privilegiu – așa-numitul veto suspensiv, prin care poate cere o singură dată Parlamentului să reexamineze legea. Însă după ce Parlamentul a reflectat, indiferent de concluzia la care a ajuns, Președintele nu va decide *cum* va promulga legea și nici nu va putea adăuga virgula necesară pe care Parlamentul a omis-o. Promulgând legea, el nu face decât să o autentifice, adică să confirme cu autoritatea sa că legea a fost adoptată în forma prescrisă de Constituție, chiar dacă el personal sau consilierii săi juridici o consideră, de exemplu, neconstituțională. Președintele este implicat în acest exemplu într-o procedură constituțională, în cadrul căreia el exercită o obligație procedurală în legătură cu un anumit act. Mai precis, atunci când promulgă o lege, Președintele trebuie să execute întocmai un „ordin” al Constituției. Este obligația unui funcționar de stat, iar atunci când îndeplinește aceste acte, Președintele este un înalt funcționar.

Linia de demarcație nu este însă întotdeauna foarte ușor de trasat. Iată, de exemplu, art. 89 alin. (1) din Constituție, care reglementează dizolvarea Parlamentului: „După consultarea președinților celor două Camere și a liderilor grupurilor parlamentare, Președintele României poate să dizolve Parlamentul, dacă acesta nu a acordat votul de încredere pentru formarea Guvernului în termen de 60 de zile de la prima solicitare și numai după respingerea a cel puțin două solicitări de investitură”. Este o competență sub condiție, care nu poate fi activată decât atunci când Parlamentul însuși acceptă prin comportamentul său consecința juridică a dizolvării, pe care o cunoaște. Conform interpretării textuale, cuvântul „poate” implică o alegere liberă a Președintelui. Ce se întâmplă însă dacă nu se poate constitui o majoritate de investitură a Guvernului timp de 3 ani, iar Președintele ar aprecia în tot acest timp că nu trebuie să dizolve Parlamentul? Nu s-ar putea susține în mod rezonabil că Președintele are mai curând o obligație, decât o competență *stricto sensu*, și că alegerea sa este limitată drastic de scopul „bunei funcționări a instituțiilor statului”? Sau, nu s-ar putea susține că procedura este în fond consensuală, pentru că Parlamentul a achiesat, iar actul de dizolvare este un act pur declarativ, un simplu act care constată voința Parlamentului de a se dizolva?

III. Analiza alin. (1) al art. 85 în contextul întregului articol

Lectura textuală a alin. (1) ne permite să susținem că, la prima vedere, Președintele posedă o competență de a desemna un candidat pentru funcția de prim-ministru⁵. S-a spus și că textul implică faptul că Președintele deține o competență în

⁵ Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de prim-ministru și numește Guvernul pe baza votului de încredere acordat de Parlament. În caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a postului, Președintele revocă și numește, la propunerea

sens tare, adică o competență discreționară, de același tip cu competența Parlamentului de a acorda votul de încredere. Însă alineatul următor ne spune că atunci când numește un ministru într-un post vacant, Președintele nu poate desemna decât o persoană desemnată de primul ministru. Așadar, în aceeași materie juridică, „numirea Guvernului”, Președintele poate mai mult, dar nu poate mai puțin. Poate desemna discreționar un prim-ministru în regim de competență concurentă cu Parlamentul, dar nu poate desemna un simplu ministru, într-un post vacant, în regim de concurență cu primul ministru. Interpretarea care se bazează doar pe textul alin. (1) ne face să intrăm în contradicție cu o prezumție juridică general utilizată în analiza competențelor unui organ, prezumție care operează în sens invers: cine poate mai mult, poate și mai puțin (*in maiore minus inest*)⁶. Iar alin. (3) nu face decât să adâncească îndoiala cu privire la existența competenței discreționare a Președintelui. Pentru că alin. (3) stabilește în mod explicit că Parlamentul controlează „structura și compoziția politică” a Guvernului, deoarece la baza oricărei remanieri guvernamentale se află aprobarea sa. Nimeni nu ar putea susține că Parlamentul decide structura și componența politică „de parcurs”, dar nu decide structura și componența „de start”. Mi se pare suficient de clar că din contextul imediat al normei constituționale pe care Președintele își fondează competența discreționară nu se poate desprinde niciun argument juridic care să susțină autointerpretarea textuală pe care ne-o propune. În cel mai bun caz pentru Președinte, acest context ar putea fi calificat ca neconcludent. Este un motiv pentru a avansa în încercarea de a stabili sensul normei de la alin. (1).

IV. Raportul dintre art. 85 alin. (1) și art. 103 alin. (1)

Alineatul (1) al art. 85 enunță atribuția Președintelui de a desemna candidatul pentru funcția de prim-ministru și atribuția de a numi Guvernul. Din analiza izolată a acestui alineat nu s-ar putea stabili în niciun caz cu precizie care este conținutul competenței, în special care este natura juridică și eventualele ei limite. Faptul că alin. (1) al art. 103 începe cu același enunț ne indică funcția acestui text. El stabilește *cum, în ce mod, cu ce concurs* desemnează Președintele un candidat la funcția de prim-ministru. Întregul art. 103 și art. 104 stabilesc procedura care trebuie urmată pentru a obține investitura și, apoi, numirea Guvernului. Textul are în vedere trei configurații politice care pot apărea în Parlament: a) existența unui partid care posedă o majoritate absolută; b) inexistența unui asemenea partid, dar existența unei coaliții majoritare care poate susține un candidat și, în fine, c) inexistența unei majorități care să susțină un candidat la funcția de prim-ministru. Concluzia care se poate desprinde cu ușurință este aceea că pentru a stabili natura atribuțiilor Președintelui în investitura și numirea Guvernului, textul care trebuie analizat nu este art. 85 alin. (1), ci art. 103 alin. (1).

primului-ministru, pe unii membri ai Guvernului. Dacă prin propunerea de remanieră se schimbă structura sau compoziția politică a Guvernului, Președintele României va putea exercita atribuția prevăzută la alin. (2) numai pe baza aprobării Parlamentului, acordată la propunerea primului-ministru.

⁶ Această prezumție se bazează pe argumentul *a maiore ad minus*, argument înrudit cu argumentul *a fortiori*, ambele aplicabile în situațiile care prezintă o analogie suficientă.

V. Interpretarea art. 103 din Constituție

Înainte de a discuta posibilele sensuri ale alin. (1) al art. 103, mi se par utile câteva observații despre interpretarea juridică în general. Interpretarea juridică a dreptului scris este ghidată de câteva decenii, cel puțin în dreptul public din statele europene, de regula generală de interpretare a tratatelor care a fost codificată prin Convenția de la Viena din 1969 privind dreptul tratatelor⁷. Rațiunea este aceea că jurisdicțiile europene, Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Curtea de Justiție a Comunității Europene aplică această regulă pentru interpretarea Convenției sau a dreptului comunitar. Având în vedere că judecătorul intern este chemat să aplice în mod direct atât dreptul comunitar, cât și Convenția europeană a drepturilor omului, el nu poate utiliza alte metode de interpretare decât cele a căror valabilitate a fost general recunoscută și care sunt general acceptate și practicate, cu atât mai mult cu cât el este plasat sub autoritatea jurisprudenței instanțelor europene.

Respectarea acestei reguli generale ca drept comun al interpretării juridice asigură aplicarea uniformă a tratatelor internaționale, a dreptului comunitar și menținerea unui standard uniform de protecție a drepturilor fundamentale. Nu există nicio rațiune pentru care interpretarea juridică a unei norme s-ar putea îndepărta de la regula generală.

În primul rând, așa cum se poate observa din simpla ei lectură, regula generală invalidează orice rezultat nerezonabil al interpretării juridice.

În al doilea rând, regula generală indică utilizarea a trei metode pentru interpretarea tratatelor juridice. Acestea sunt: metoda textuală, metoda sistemică și metoda teleologică. Am arătat mai sus că, în contextul întregului articol, alin. (1) al art. 85 nu poate servi ca bază juridică pentru desemnarea discreționară a unui candidat la funcția de prim-ministru. Urmează să vedem care ar putea fi rezultatele interpretării textuale și teleologice.

1. Interpretarea textuală a art. 103 alin. (1)

Sușinătorii tezei că Președintele desemnează discreționar candidatul la funcția de prim-ministru se bazează aproape exclusiv pe interpretarea textuală. Spun aproape, pentru că a mai fost formulat, oarecum periferic, un argument de tip teleologic, acela că nu-i putem atribui Președintelui „un rol decorativ” în formarea Guvernului. Sușinătorii utilizează un argument de tip tranzitiv, care pleacă de la formarea organului numit Președinte prin vot direct, identică cu procedura de formare a organului numit Parlament și ajunge la ideea unei legitimități comparabile a celor două organe. Conceptul de „legitimitate” nu este însă o resursă pentru interpretarea textelor juridice.

În ceea ce privește textul normei, se pretinde că sensul clar și comun al termenilor utilizați în alin. (1) al art. 103, sens care se degajă din lectura textului, este că Președintele posedă o competență discreționară de a alege un candidat la funcția de prim-ministru. Consecința acestei teze este aceea că punctul de vedere al partidelor, desprins din consultările de la alin. (2), este unul pur informativ, iar consultarea în

⁷ Art. 31. Regula generală de interpretare.

1. Un tratat trebuie să fie interpretat cu bună-credință potrivit sensului obișnuit care trebuie să fie atribuit termenilor tratatului în contextul lor și în lumina obiectului și a scopului său. (...)

sine nu este mai mult decât un act de simplă curtoazie prezidențială. Pentru susținătorii acestei teze, verbul „a desemna” consacră juridic o decizie proprie a Președintelui, iar verbul „a consulta” implică un rezultat juridic comparabil cu rezultatul actului numit aviz consultativ, al cărui conținut poate fi ignorat.

Această primă versiune a alin. (1) este însă *prima facie* dubioasă. Pentru că această regulă a competenței discreționare a Președintelui trebuie aplicată textual și la situația de fapt în care există un partid care are majoritatea absolută în Parlament. Dacă suntem consecvenți, nici în acest caz Președintele nu este obligat textual să desemneze persoana pe care o indică partidul majoritar. Președintele va putea desemna, din cadrul partidului majoritar, nu persoana pe care a ales-o partidul, ci persoana care consideră el, discreționar, că întrunește calitățile optime pentru funcția de prim-ministru. Cu alte cuvinte, un partid care câștigă o majoritate absolută în Parlament este irelevant constituțional, pentru că, în ceea ce privește politica generală a națiunii, interpretarea textuală a alin. (1) din Constituție îl plasează sub tutela politică a Președintelui. Susținătorii tezei competenței discreționare trebuie să accepte și acest rezultat nerezonabil care rezultă din interpretarea textuală.

Însă și cei care susțin că Președintele nu are de fapt în procedura investirii nicio competență propriu-zisă, ci doar două obligații de natură procedurală, s-ar putea baza pe interpretarea textuală a art. 103 alin. (1). Ei ar putea invoca sensul obișnuit al verbului „a desemna”. Verbul provine din limba franceză. Este adevărat că atunci când este sinonim cu „a numi”, „a desemna” poate să implice o decizie. Numai că sensul „a numi” nu este primul sens al verbului „a desemna”. Primul sens al verbului „a desemna” este acela de „a indica”. Altfel spus, conform regulii sensului comun al termenilor, care este primul sens din dicționar, înainte de a fi sinonim cu „a numi”, „a desemna” este sinonim cu „a indica”. Prin desemnare, Președintele indică Parlamentului că nu există niciun impediment pentru formarea unui guvern, și anunță că se poate declanșa în continuare procedura de decizie parlamentară, votul de încredere despre care el știe deja, cu probabilitatea care rezultă din seriozitatea consultărilor, că va conduce la numire, adică la instalarea unui guvern legal.

Altfel spus, Președintele României anunță în mod solemn prin desemnare că „a vegheat la buna funcționare a autorităților publice”, așa cum îi pretinde art. 80 alin. (2) din Constituție și s-a asigurat, prin consultări, că persoana desemnată este una agreată de Parlament. S-a asigurat, așadar, că interimatul unui guvern a cărui politică generală a fost repudiată nu va fi prelungit. Această a doua versiune este și ea nesatisfăcătoare, deoarece pierde din vedere ipoteza în care, în urma consultărilor, nu rezultă o majoritate în favoarea unui candidat. Aici competența, implicit libera apreciere, îi este „restituită” Președintelui de blocajul politic asumat de partide. Interpretarea textuală nu susține așadar nici sensul că Președintele posedă o competență discreționară în desemnarea candidatului la funcția de prim-ministru, nici sensul că nu poate exercita nicio competență discreționară. În această situație, doar interpretarea teleologică ar trebui să fie decisivă.

2. Interpretarea teleologică

Interpretarea teleologică este ghidată de „obiectul” și „scopul” textului juridic. Specialiștii o consideră metoda caracteristică pentru interpretarea actelor institutive, indiferent dacă sunt tratate de bază ale unor organizații internaționale, constituții sau statute ale organizațiilor de drept privat. Ținând cont de faptul că norma nu are un obiect material, rezultatul interpretării art. 103 alin. (1) depinde de coerența sa raportată la scop. Exprimat în termeni generali, scopul evident al normei în discuție este formarea Guvernului. O privire asupra organului pe care îl are în vedere norma și a organelor implicate în procedură, cred că ne permite să formulăm scopul ceva mai precis.

Guvernul este în mod clar subordonat funcțional Parlamentului. Subordonarea funcțională decurge din rolul Guvernului enunțat de art. 102 alin. (1), acela de a asigura realizarea politicii interne și externe a țării. Deși Constituția nu o spune în mod expres, decizia privind conținutul politicii interne și externe a țării este fără îndoială competența exclusivă a Parlamentului și decurge din supremația acestuia în structura de organe ale statului și de calitate de organ care posedă ultima decizie (ultimul cuvânt) în materie legislativă și ultima decizie, prin ratificare, în materia tratatelor internaționale.

În consecință, dacă luăm în considerare termenul inserat în normă, scopul art. 103 alin. (1) poate fi enunțat ceva mai precis: este scopul formării unui Guvern, aprobat de Parlament, în cel mai scurt termen posibil.

Acest scop încadrează atribuțiile Președintelui și trebuie să ghideze toate acțiunile sale. Iar acțiunile sale pot fi analizate, fie ca acțiuni în acord cu scopul, fie ca acțiuni deturnate de la scop. De exemplu, acțiunea Președintelui de a convoca separat partidele la consultări pare să fie în dezacord cu scopul pentru că existența unei majorități se află mai ușor, într-un termen mai scurt, atunci când sunt prezenți la consultări reprezentanții tuturor partidelor parlamentare, decât atunci când Președintele procedează la consultări separate.

O competență discreționară de a decide persoana primului-ministru atribuită Președintelui poate conduce foarte ușor la blocaj și va priva art. 103 de scopul său, deoarece Guvernul nu se va putea forma. Parlamentul posedă o competență în sens strict, bazată pe sensul clar al textului, pe rolul constituțional al Guvernului și pe propriul său rol constituțional și, de asemenea, pe supremația sa în structura principalelor organe ale statului, cu alte cuvinte, posedă o competență care nu poate fi contestată și care nici nu a fost de altfel contestată. Președintele revendică pentru sine o competență pe care o consideră un drept, bazată pe autointerpretarea textului constituțional. Teza conform căreia coexistă în principiu două competențe egale, implică, nerezonabil, că în România un nou Guvern se poate forma doar accidental, printr-un concurs fericit de împrejurări.

Existența a trei situații distincte, două normale, un partid pe care îl putem numi reprezentativ sau o coaliție reprezentativă, și situația patologică a unui Parlament *de facto* nereprezentativ, deoarece, fie nu posedă capacitate de negociere care să-i permită să îndeplinească scopul primar de a asigura guvernarea, fie partidele refuză să parcurgă etapa procedurală a consultării cu Președintele, implică cred, rezonabil, că termenul *deseemnează* nu conturează același tip de competență juridică pentru

situațiile normale și pentru ipotezele patologice. Atunci când majoritatea există, Președintele este obligat să desemneze în cel mai scurt timp posibil candidatul indicat de partidele care declară majoritatea. Actul de a desemna este un act formal, prescris de procedura investiturii. În schimb, atunci când o majoritate nu se poate constitui, ceea ce indică un obstacol care până la urmă s-ar putea dovedi insurmontabil, Parlamentul nu își poate exercita competența exclusivă și necontestată de a acorda „votul de încredere”. De abia atunci, într-o încercare de a debloca situația, Președintele are competența de a decide el însuși cine va fi candidatul. Această competență este una sub condiție, condiția ca Parlamentul să nu poată decide. Astfel, Președintele contribuie la realizarea scopului art. 103 alin. (1), care este formarea Guvernului. Actul de a desemna un candidat reprezintă exercitarea unei competențe implicate de scop. Este clar că Președintele va trebui să se lase ghidat de rolul său constituțional și atunci se va orienta spre o persoană care posedă o capacitate obiectivă de a finaliza o negociere care să conducă la o majoritate de susținere (de exemplu, datorită neutralității politice a persoanei desemnate), fie o capacitate în sens subiectiv (persoana desemnată este o autoritate într-un domeniu), fie pe amândouă.

Constituția României stabilește clar și precis competențele în materia investiturii Guvernului. Interimatul prelungit de la noi se datorează faptului că niciunul din președinții celor două Camere nu a dorit să sesizeze Curtea Constituțională, ceea ce a permis Președintelui să acționeze conform autointerpretării „drepturilor” sale constituționale.